

POTOMSTWO (793) *sb n*

potomstwo (769), **potunstwo** (15), **potumstwo** (9), [**potemstwo**]; potumstwo *Paprup* (9);
potomstwo : potunstwo *ZapKoscier* (1:15).

Pierwsze i końcowe o jasne; -tom- (100), -tóm- (7); -tóm- (1) *SienLekAndr*; -tom- : -tóm- *OrzQuin* (2:1), *BialKat* (1:4), *ZawJeft* (4:1).

sg *N* potomstwo (163). ◇ *G* potomstwa (204). ◇ *D* potomstwu (118). ◇ *A* potomstwo (178).
◇ *I* potomstwem (66); -em (5), -(e)m (61). ◇ *L* potomstwie (40). ◇ *V* potomstwo (7). ◇ *pl N*
potomstwa (6). ◇ *G* potomstw (2). ◇ *D* potomstw(o)m (1). ◇ *A* potomstwa (3). ◇ *L* potomstwi(e)ch
(3), potomstwach (2); -(e)ch (1) *LubPs*; -(e)ch : -ach *BibRadz* (2:2).

Składnia orzeczenia typu: potomstwo jest, było (115), *sq, byli* (3); *sq GrochKal, jest, było : sq, byli*
LubPs (7:2).

Składnia orzeczenia przy V typu: potomstwo bądź (3), *bądźcie* (3); *bądź ZawJeft; bądź : bądźcie*
LubPs (1:2), *KochPs* (1:1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

I. Coll. (779) :

1. *Dzieci, wnuki, następne pokolenia (w prostej linii od kogoś), ród; posteritas Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep; proles Modrz, Calep, JanStat, JanPrzyw, Cn; filii PolAnt, Vulg, JanStat; liberi Calag, JanStat, Cn; semen Vulg, PolAnt; nepotes Mącz, PolAnt; successores Mącz, JanStat; pueri JanStat, JanPrzyw; progenies, propago PolAnt, Cn; cognationes, posteriora, radix Vulg; parvuli, familia(e), generatio, tribus PolAnt; successio Mącz; soboles Modrz; monumentum generis a. generi Cn [w tym czyje (365): G sb i pron (173), pron poss (137), ai poss (55), „własne” (3), „cudze” (2), „społeczne” (1)] (765) : Pan Bog łam małżeństwo połtanowił/ By łie káždy potomłtwem odnowił *BielKom G2v*; Włfytki ich [*niewierników*] włfetczeńłtwá łrodze im zápláci/ Ták iż y potomłtwo ich do gruntu wytráci *LubPs K2*; Ten Pan możnoścýą łwá/ y mátkę nyepłodną/ Vczyni w domu yey/ ku potomłtwu godną *LubPs Z6*; Ze Pan z łálki łwey wdzyęcłnym pothomłtwem opátruie wierne łwoie *LubPs Z6 marg, F, F2v, G, K2, K2v marg (19)*; *RejWiz 51v*; Odfłtępuię bliłkołci łwey: Bo mi łie niegodzi gładzić pothomłtwá łwey fámliey. *Leop Ruth 4/6, 3.Reg 21/21*; á dla ich złołciwych wyłłtępkow Bog ie potopił/ wyłwłzy ołm z ktorých potomłtwá napełnioná łeft włzytká łziemiá. *BibRadz I 1*; Vłmierzyłł niełnalłki niepobožnych [...] á ponižyłł potomłtwo okrutnikow *BibRadz Is 25/5, Gen 4 arg, 15 arg, 21/12, 28/3, I 16a marg (13)*; drudzy mieniá go [*króla Salem*] być Semá łyná Noego/ gdzye ták dlugo nie mogli być żyw Sem/ tylko potomłtwo iego łzło narodem Páná Kryłtułowym áż do Dáwidá. *BielKron 11v*; Krol ná ten czas inłzey myłłi był [*tj. nie chciał wstąpić w stan małżeński*]/ [...] włzákże gdy thego Rzeczpłspolita pothrzebowáł dla potomłtwá/ dał mu łie w tym vžyć. *BielKron 417, 10, 100v, 290, 310v, 349, 462v [2 r.]*; Chari successores, Miłe potomłtwo. *Mącz 45a, 45a, 245c, 314d; OrzQuin R4; RejAp 24, 31 [2 r.], 31v, 82v*; przywioldł bym wiele ludzi ná przykład/ ktorzy vrodziwłzy łie w pirwłzych zacnołciá domiech/ łromotnie żyli/ á záłię wiele niełłáchłciow/ ktorzy cnotą łwá/ vczynili zace potomłtwo łwoie. *GórnDworz D3*; á zá tym káždy ociec tákby był pewien potomłthwá že łeft iego włáłne/ iáko kiedy/ zá powłcięgliwołciá biáłychgłow *GórnDworz Z7v, T8v*; O to w vbołtwie będzylł y dom twoy/ á trąd nigdy nie wynidzye s potomłtwá twoiego.*

RejPos 218; gdyż Pan potomstwo twoje zowie gąłąkami á latorońkami wdzyęcnnemi [!] łobie/ s świętego łzczepu łwego wyrońemi. *RejPos* 345, 3v, 25, 32 [2 r.], 42, 42v (23); *RejZwierc* 37v [2 r.], 40, 46v, 174, 179 [2 r.], 194v; Pomnińz ná to o moy łynu żeć ci wzyłcy poymowali żony znarodu łwego/ á wodziło łię im wdziatczkach ich/ y potomstwo ich otrzyma w oliádłość ziemię. *BudBib Tob* 4/13; A także wzyłcy łpołu iednakąłz śmiercią mieli niezliczoną liczbę vmártych/ [...] bo w iednym oká mgnieniu zacne ich potomstwo poginęło. *BudBib Sap* 18/12, *Esth* 9/27, 31, 3. *Esdr* 8/70, *Eccli* 44/21; *MycPrz* I Bv; On Nábuchodonor/ ktory w wielkiey złości Vżywał tu ná łwiecie wielkich okrutności/ Nie długo pánowało iego w tym potomstwo Zbite przez Dáriuía/ á wzięte Kroleństwo. *WierKróć* A2v; Gdyż go [Abrahama] Bog vczynił Oycem/ nie iedne⁸⁰ iego potomstwa: ále wiela narodow. *CzechRozm* 74v; Abowiem iáko to Dawid pońtanowić miał/ przeciw iáłney obietnicy BOżey/ żeby z cudzego potomstwa á nie z iego włáfnego łiedzieć kto inzy miał ná łtolicy iego *CzechRozm* 150v, 50, 74v [2 r.], 75, 79, 152 [2 r.] (15); *PaprPan* Dd2v; Kinder. Dzieci/ et potomstwo. *Liberi Calag* 307b; nie widziałem/ áby łpráwiedliwy Był opułczony/ áłbo było trzebá Potomstwu iego żebráć kiedy chlebá. *KochPs* 54; Złych záłłuzona zapłátá nie minie/ A ich potomstwo do gruntu záginie. *KochPs* 54; Niéma vřtać potomstwo w domu iego łławnym/ Ani zacny thron iego: póki łzłákiem dawnym Prędkie łłonce poleci *KochPs* 134, 102, 168, 171; Niepłodney potomstwo vproił S. Symeon. *SkarŻyw* 31 marg, 103 marg, 153, 178, 234, 260, 493; bo żon łiedm pogańkim obyczáiem poiał/ [...] iednak potomstwa niemogł otrzymáć/ dla czego częłto łie vłkarzał ná niełzczęłliwą niepłodność łwoię *StryjKron* 150, 717; *CzechEp* 65, 292; Owa bóg nieśmiertelny/ wieczny włádogromy/ Tychże dźiádów/ y oyców łławnych vćiwemu Zdárzy potomstwu *KochEpit* A3v; *KochFr* 77; *KlonŻal* A2v; Miłe Bogu potómstwo iest łpráwiedliwego. *KochMRot* C2v; *WerKazPapr* 274; Opłákuiem powińnych/ y ták łie nam godzi/ Lecż łie powtore Oćiec z Mátká nieurodzi. Tych odpłákáć potomstwo ná wieki niemoże *WisznTr* 8, 24; A z was cółcie bogátfzy to o łwych tylko rzeczách mácie pieczá/ nie bacząc tego/ iż potomstwo wáłze dźieláć/ co dáley to w drobnieyłze czáłtki máiętności/ do vbołtwá przyść mułi *GórnRozm* I4v; *PaprUp* C2, C3; [Jakub Birembrot] podzyękowáł Supelny łzapłaty [...] vzywemu łlanowy Skybyę y na wyęky nyemyanowacz y pokoy weczny ot potunłstwa łwego *ZapKóścier* 1587/71v, 1586/67, 1587/70v; AbyPanBog wasze merita, pracę wpotomstwie waszym nagradzał *ActReg* 24, 23 [3 r.], 24 [2 r.], 103; *Calep* 826a; *GostGosp* 154; *Phil* E, M2 [2 r.]; *GrabowSet* D2, V, V v; *KochFrag* 49; *LatHar* [+9], 169, 477; Przeto go y w potomstwie/ Bog y w máiętności/ Błogoláwił niłz odłzedł w wieczne ołiádłóci. *KolákCath* B; Gdy łię ták bęđielz rządził/ iák Duch łwięty rádźi/ Cnotá/ łwięta pobożność w niebo cię w prowadźi. Y potomstwo tve kwitnáć bęđie w łzczęłliwołci *KolákSzczęłł* B4v; *JanNKar* B; tedy łkázuiemy/ iż tylko ná ono potomstwo wzyłtki dobrá oycowłkie cále z drugá częłciá/ [...] niech przypádná *SarnStat* 639; że téz y płec białęygłowy potomstwa náłzého/ iáko y męzczyńzká zá Kłiężę y zá páná/ [...] przyłeli [quod etiam prolem nostram foemineam veluti masculum ... acceptarunt *JanPrzyw* 4] *SarnStat* 882, 219, 585, 588, 595, 610 (19); *KmitaSpit* A4; Ionádáb łyn Rechabow/ Káplán Boży/ zákazáł wzyłtkiemu potomstwu łwemu ná wieki winá niewkułztáć. *PowodPr* 43, 11, 12, 49 [2 r.]; Koniec małżeńtwá łá dźiateczki/ z ktorych łię dom buduię/ iáko mowi písmo/ gdy komu potomstwo obiecuie. *SkarKaz* 421a; Ty wiesz iż nie dla rołkołzy biorę żonę/ ále dla łchuci ku

potomstwu *SkarKaz* 421b, 156a; *CiekPotr* 48, 51; Siebie y páná fwego/ dźiateczki á malé Chcesz podać w rządy/ przykréy mácochy/ zuchwálé? Która wdzięczne potomstwu á nie náfytnémi/ Męczyć będzie rękómá swoimi chćiwémi *GoslCast* 28, 35; *PudłDydo* B4.

potomstwo z kogo (6): Podźwá/ á opoywá oycá fwe⁸⁰ winem/ y będziemy z nim fpać/ ábychmy záchowáli potomstwu z oycá náznego. *BibRadz Gen* 19/32, *Gen* 19/34; *BiałKaz* I4; *CzechRozm* 150; Oćiec zápomniawfzy iey powołańia/ miłością potomstwą z niey y wnuczát wiedziony/ zá mążz ią obiecał. *SkarŻyw* 13; *GostGospSieb* +3; [Dać ieffcze Pan ktemu fwe błogoflawieⁿstwo Iże z dźiatek twoich oglądafz potemstwu. *PalladIsag nlb* 6v].

potomstwo po kim (1): Słyfząc to Saul rzekł płácząc/ [...] fynu moy miły Dawidzye/ [...] przyfięz mi iż nie zágładzifz potomstwą mego po mnie. *BielKron* 67.

W funkcji jednostkowej: potomek, dziecko (2): że przyfzłych wieków człek żaden nie powié/ Abym niegodnym byłá potomstwu Iephtynym. *ZawJeft* 44, 43.

W pl (12): Wywyodł lud fwoy z obfitością frebro y też złotá/ Ták iż żaden w potomstwiech ich nye vznał kłopotá *LubPs* Yv, X4; TYĆ fą potomstwą fynow Noego/ Semá/ Chámá/ y Iáphetá/ którym fię národziło dźieci po potopie. *BibRadz Gen* 10/1; A toć były domy Dán wedle pothomstwu ich. *BibRadz Num* 26/42, *Gen* 11/27, 36/1, *Num* 26/50; iż mieyfca ich/ domy y potomstwą ich/ záwždy pułte/ zniśczone/ á nikczemne zořtác muřzą. *RejPos* [290]v, 159v, 289; *SkarŻyw* 493; *ZapKościer* 1586/67.

W połączeniu z imieniem założyciela rodu, protoplasty lub przymiotnikiem od tego imienia [w tym: *ai* (52), *G sb* (9); *potomstwo + określenie* (45), *określenie + potomstwo* (16); *o postaciach biblijnych* (52)] (61): TYĆ záfię fą potomstwą Ezau/ ktorego theż zowá Edom. *BibRadz Gen* 36/1; Y odrzucę was od oblicza mego iákom odrzucił wfzytkę bráćią wářzę wfzytko potomstwu Efráimowe *BibRadz Ier* 7/15, I 5d *marg* [2 r.], *Gen* 11 *arg*, I 8c *marg*, *Deut* 2/9, I 158c *marg*, 233c *marg*, 1.*Mach* 14/29; Ci trzy wfzytkiemu potomstwu Noego ná ten czás rořkázowáli. *BielKron* 7; Potomstwu Saulowo potrácono. *BielKron* 73 *marg*; [*Grakus Krok*] rodem z Polfki/ á z pothomstwą [!] Czechowego *BielKron* 340v, 4, 6v, 7 [2 r.], 7v, 39v (14); *RejPos* 272v, 295; *BudBib* I 421c *marg*; O pořtánowieniu Dawidowym żeby Nátánowe potomstwu nářtápić miáło ná mieyfce Sálomonowego. *CzechRozm* 150 *marg*, 22v, 44, 45, 50, 145v [2 r.] (24); *SkarŻyw* 269 [2 r.]; którym potym Oćiec Noe przecuciwfzy fię zá ich [*Jafeta i Sema*] cnotliwe ku fobie záchowánie błogoflawił/ A Chamowe potomstwu przekłá *StryjKron* 6; Ten Kiy álbo Kig/ Scieg y Korewo Xiążetá Ruřkie byli bráćia rodzeni á czwarta ich Siořtrá Lebeda álbo Lebed z narodu y potomstwą Iafetowego/ y Mofochá Syná iego. *StryjKron* 115; A ták ořtáteczne ty dwie Polfkie Krolewnie [*ćórki Kazimierza Wielkiego*] Lechowego y Piařtowego potomstwą/ [...] nie tylko były z řkárbow y z Kroleřtwá dziedzicznego złupione/ ále y nieřłufznie ořlawione. *StryjKron* 452, 86; Zacie rodzone potomstwu REIA dowćipnego Enniulá Polfkiego/ Płáczę/ boř [*Janie Kochanowski*] przodká ich idąc iuř przetártym torem/ Był rymow *ſuccefforem*. *KlonŻal* Cv; bo pozeřlich Krolach Iagielowem potumstwie nadobrego trafic nie mogliřmi *PapřUp* D4; *ZawJeft* 44; Wyzymir z potomstwu Lechowym pánował lat 150. *KlonKr* Av.

W połączeniu współrzędnym z rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem dzierżawczym lub zaimkiem osobowym [kto (czyj) i (albo, ani, jako) *potomstwo* (64), *kto* (i) z *potomstwem* (18)] (82): Czyli řię

niewłtydziłz nowe⁸⁰ łpołobu zbawienia nauczac? i powiećać że go twoj dziadowie/ pradziadowie i infzy łtarfzy niewiećzieli [...] zali to nie iełt lekkość twoia i włzyłtkie⁸⁰ potomłtwá twoiego? *MurzHist* M4; *LubPs* K2 *marg*, K2v *marg*; *Leop* 2.Reg 4/8; *RejZwierz* 123v; wiek y śmierć Adámowá. Y potomłtwá iego aż do Noego. *BibRadz* *Gen* 5 *arg*, 3.Reg 2/33 [2 r.], *Is* 59/21, *Ier* 29/32; *OrzRozm* M4v; á co łie tycze Skánderbegá zbiegá náłzego/ tego wykorzeniemy z źiemie náłzey y z iego potomłtwem *BielKron* 255, 205v, 254v, 463; á potomni ľudzie/ po twéy śmierci/ połługi twé/ przeciwko Rzeczypołpolitéy/ które czyniłz/ vtćiwem włpominaniem oddawác tobie/ y Potomłtwu twemu/ dali Bóg będą *OrzQuin* E2, Aa3; iż to tobie y potomłtwu twemu ná wiewłzj vpadek á ná wiewłzjá żáłość włzytko łie s czálem łwym obroćić mułi. *RejPos* 107, 67, 71v, 116, 175v, 176 (19); O niełłáchetna ziemio/ o nędzne łákomłtwo/ Toż nas márníe łszáfuiełz/ y náłze potomłtwo. *RejZwierz* 246v, 37v, 174v, 184v; *BudBib* 2.*Mach* 7/17; Iakoł wiewć karał one besbożniki/ w ludu Zydowłkym zdráadne przeciwniki/ ktorzy s potomłtwem wygládzeni byli/ by wiewćey nie żyli. *MycPrz* I [A]3, II A2, B[3]; *CzechRozm* 74v, 156; *KarnNap* Gv; *ModrzBazBud* π6v; *KochPs* 162; Potym chćiał wiewćieć dwu łynow iego/ Ephráimá y Mánáłłego: [...] y mowíł do Iozephá: Nie tjlko mi łiebie/ ále y potomłtwo twoie ogláćać dáł Pan Bog. *SkarŻyw* 349, 268, 491 *marg*, 503; *ZapKościer* 1579/2, 1585/62, 1586/63v, 1587/69v; *WerKaz* 291; Wiewć y tem łamem ktorzy to nowe Polłkie práwo przyięli/ áłbo potomłtwu ich/ prziydźie do tego zá czálem/ że będą niewolnikámí *GórnRozm* I; o tołz zato odnas dobrei wzmianki áni od potumłtwá náłzego mieć niebeda *Paprup* K4v, A4; *ActReg* 40; *Phil* D4; *OrzJan* 69; *RybGęłli* A3v; y ktemu dźierzawce tych dóbr pomienionych ninieyłzé y zmárlé z potomłtwem ich [...] wolnémi czynimy *SarnStat* 105, 94, 1002, 1027, 1052, 1058 (9); *KlonKr* *wstęp* Av, A2v *marg*; tedy Bog ofiárami [...] wzgárdźił/ y mimo pierwłze obietnice łwe/ iego [*Saula*] y z potomłtwem z Krolełtwá złóżył *PowodPr* 60, 12, 40; *GostCast* 33; Nie życzćie łobie y potomłtwu łwemu tákich łzkod dułżnych y zwierzchnych/ ktore ze złych praw pochodzą *SkarKazSej* 702b.

W połłączeniu z liczebnikiem porządkowym [= w którym pokoleniu] (1): Lat oómdźiełsiąt doczekawłzy/ á nic łie łtárołciá nie obćiążywłzy/ potomłtwo zacne/ z niego drugie/ y máło nie trzećie wyźrzał *GostGospSieb* +3.

W połłączeniach szeregowych (41): Zony ich łzalone łá/ á dzieći ich niecnotliwe/ y potomłtwo ich przekłete. *BibRadz* *Sap* 3/12, 3.Reg 2/33, 4.*Esdr* 3/7; Bo iáko iełt rozlicźność grzechow náłzych/ thák też wiewćimy rozlicźność záwždy pomłty nád łobá/ nád potomłthwem/ y nád domy náłzymi. *RejAp* 31v; A táką wiárá [...] iuż nie tylko łobie/ ále y dzyatkom/ y potomłtwu łwoiemu/ y innym wielu ľudzyom włzelki tákowy wiele ku pożytku wćzynić może. *RejPos* [236], 134, 175v, 253, 277, 289 (10); *RejZwierz* 42, 64, 184v; *BudBib* *Sap* 3/12; *ModrzBaz* 66; y łlubuyą czy łlachetny pánowyé pokoy wyczny tak ot łzyębyę y ot dzatek y ot włzytkego potunłtwá łwego *ZapKościer* 1588/75, 1583/88v [2 r.], 1586/63v, 69, 1588/75, 81v; kto nie ma żony/ iákoby ná łwiećie nie był. Pámiaťki po łobie mieć nie może/ gdy łynow włáłnych/ áni pokolenia á potomłtwá połłánowić nie może *WerKaz* 288; *GostGospPon* 169; *Phil* B, B3, S2; *OrzJan* 5, 110; Błogosláwiony będzie narod twoy/ y potomłtwo twoie/ y pożytki źiemie twoiey/ y pożytki włzelákiego byđłá twego *KołakSzczęł* B3v, B3v; [*ustawiamy*] iż kto zábiie łzłáchćicá/ trzydźiełci grzywien rodźicóm/ potomłtwu y przyiáćiołóm [...] będzie powinién zápłáćić. *SarnStat* 604; *SiebRozmył* F4; *GrabPospR* K2; *PowodPr* 49; ábyłćie

nie o wolności fwowolney y obłudney: ále o záchowaniu zdrowia y máiętności/ domow y dźiatek fwoich/ y potomftwá fwego/ myślili. *SkarKazSej* 696a, 706b.

W charakterystycznych połączeniach: potomstwo błogosławione (3), cielesne, cne (3), cudze, czyste, (nie)godne (2), krolewskie (2), miłe (4), młode, niezliczone, nowe, obfite (2), ostateczne, pobożne, pocieszne (uciesz(o)ne) (3), podobne (3), przekłete, rozne, sławne, słuszne, społeczne, szlacheckie, śliczne, święte, uściwe, wdzięczne (2), wieczne, wielkie, własne (3), wniwecz obrocone, zacne (4); potomstwo z brata, z domu, z kości a ciała [czyjego], z ojca (2); potomstwo familiej, ksiąząt, krolow, [jakich] ludzi, małżeńskiej płodności, narodu krolewskiego, okrutników, patryjarchow, prorokow, służebników, wiernego; potomstwo ma być w przekłēciu, nie ma ustać, osiędzie, otrzyma w dziedzictwo, pozostało, trwać będzie, wniwecz obroci się (2), zaginie (zaginęło, poginie) (3), zejdzie; potomstwa lekkość, miłość, nadzieja, niecnota, obaczenie, obfitość, obietnica, pewien, pewność, poczciwość, podpomozienie, postrach, upadek (2), zachowanie, zagubienie, zebranie, żeście; dla pociechy potomstwa; od potomstwa cierpieć; potomstwa mścić się, we mianować (2), nie moc otrzymać, odbieżyć, zbyć; z potomstwa odjąć [co], pociechę mieć (cieszyć się) (3); nie zostało potomstwa (2); nie zostanie [kto] z potomstwa; potomstwu błogosławić (3), (od)dawać (2), dozwolić, obiecać, oznajmiać, podać (4), pokazać (ukazować) (3), postanović (2), przygotować, przynieść, rozkazować, ślubić, zagrozić drogę [do czego], zakazać, zjednoczyć, życzyć; potomstwu ku radości, wdzięczność; ku potomstwu affekt, chuć, godny, miłość, pociecha; potomstwo błogosławić, bogacić, chwalić, (wy-, za)gładzić (3), leitymować, męczyć, nawiedzić, nazywać, obiec(ow)ać (3), obowiązać, obrocić wniwecz (2), oddać [na co], oddalać (2), oglądać (2), opatrzeć (2), opuścić (2), otrzymać, pogrześć (2), poniżyć, porazić śmiercią, postanović, potwierdzić [czym], przekląć, przywieść [na co], przywodzić [do czego], rozradować, uczynić [jakie], ućwierdzić, uprosić, wielbić, wieść [na co], wydrzeć, wygnać, wytracić, zachować (2), zdradzić, zetrzeć, zgołocić, zwać; na potomstwo kłaść przekłēctwo, przypaść (5), weźrzyć, wwieść pomstę; o potomstwo starać się; za potomstwo walczyć, potomstwem cieszyć się (2), odnowić się (2), opatrować, osadzić [co], ubłogosławić; nad potomstwem błogosławieństwo, nie mieć litości, napastwić się, pokoj, pomsta, zlitować się; z potomstwem panować, stanović [co], ucieszyć się; na potomstwie iścić się, kłaść przekłēctwa; postanowienie o potomstwie; przy potomstwie zostawiać [co]; w potomstwie nie kochać się, pocieszyć, ubłogosławić (3), wypełniło się [co]; w potomstwie pociecha.

*Zwroty: »być z potomstwa [czyjego]« = esse de tribu PolAnt (11): [Wapowski] Piśał go [Wyzymira] theż być z potomftwá Lechowego *BielKron* 340, 7v, 439; *RejPos* 295; *BudBib Tob* 4/13; Ieřliby Ioás był tenże co Simeon/ á byłby z potomftwá Nátánowego: tedyby nie był řynem krolewřkim. *CzechRozm* 152, 22v, 145v [2 r.]; tedy [...] inřzy Hiřtorikowie mniemáli/ [...] iřby Páná fwego [...] miał Gedimin zábić/ ktorego on był włafnym řynem nierozerwáną Genealogią z narodu y potomftwá Xiáźąt [!] *Rzymřkich StryjKron* 385, 115.*

*»potomstwo, [kogo] na potomstwo da(wa)ć« = dare a. ponere semen PolAnt [szyk zmienny] (17:1): *LubPs* hh2; Tedy iefzcie Adam poznął żonę řwá/ kthora porodźilá řyná/ y dáł mu imię Seth/ mówiąc. Dał mi Bog ine potomftwo miałto Abelá/ ktorego zábił Kain *BibRadz Gen* 4/25, 1.Reg 1/11, I 266c marg; mniřzy vdali řie ná modlitwy rozmáite y z Opátem ku Pánu Bogu/ áby raczył dáć potomftwo krolowi Polřkiemu. *BielKron* 349, 89v; raczył mu był [Bóg] dáć zacnego řyná Izááká*

w ftárości iego ná potomftwo iemu. *RejPos* 138, 42v, 0003; *CzechRozm* 74v, 75v; *KochOdpr* Bv; Ten [Bóg] ieft oycem: ten fmetné opátruie wdowy/ Ten nieplódnym potomftwo dáie *KochPs* 97; *SkarŻyw* 153; Dayże im/ pánie/ zgodę/ y miłość fpółączną/ [...] Day im wdzięczné potomftwo/ áby vćiefzyli/ Swé rodzicé *KochEpit* A4; *LatHar* 334; Iż ácz nam Pan Bóg potomftwá żadného z przyzřzenia fwego świętego do tych czáfów nie dał/ wżákóz by téz nam dobrze y nawięcý potym dáć raczył [...] *SarnStat* 1001; *KlonKr wstęp* A4v.

»doczekać potomstwa« (1): [*Bachus mówi do Mierności:*] O iákie to twoie dáry/ Wymorzyć fie to ná máry/ Snad to czyniřz dla łákomftwá/ Nie doczekařz ták potomftwá. *BielKom* F.

»mieć potomstwo« [*w tym: z kim* (5)] = *habere pueros* *JanStat* [*szyk zmienny*] (23): *KromRozm III* A8; *Diar* 34; y dla tego áby wřdam Abram mąż yey mógł myć potomftwo/ dozwoliłá mu łamářz z dzyewką rżędná Hágár małżeńftwo mieć. *GliczKsiqřz* C2v, C5, Ev [2 r.]; ktorá [*Lukierdę*] potáiemnie vdawił dla inney/ iż niemiałá żadnego fnim potomftwá *BielKron* 368, 11v, 349, 368; A Ochoźiałřz miał potomftwo z fwoiá żoná/ ktore po łobie zořtáwił *CzechRozm* 151v, 74v, 148v; Nie nárzekay czyřty y powřciágliwy ftánie/ iřz potomftwá ćielefnego niemářz. *SkarŻyw* 180, 284; *ActReg* 164; *GostGospPon* 169; *LatHar* 685; tego teřz życzýli y łobie/ Aby mogli potomftwo podobne mieć tobie. *KołakCath* C2; Otoż byłó řiedm bráćiey v nas: á pierwřzy ożeniwřzy fię vmářł: á niemáiac potomftwá [*non habens semen*]/ zořtáwił żonę fwoię brátu fwemu. *WujNT Matth* 22/25; *SarnStat* [630], 639; *GostCast* 45.

»nabywać potomstwa« (1): A iżby małżonkowie bogoboyni w vćciwym fwym fpólnym obćowániu [!] nabywáli potomftwá/ wychowywáiac ie w wierze Chřeřciáńfkiey y w boiáźni Bożey *KarnNap* F3.

»z potomstwa [*czyjego*] narodzić (a. urodzić) się, urodzenie; narodzić [*komu*] potomstwa« [*szyk zmienny*] (4:2;1): Przipominánie obietnice ktora fie řtáłá Dawidowi/ iż s potomftwá iego miał fie kriřtus národzić *LubPs* T4v *marg*; Czáfu teřz onego byli Obrzymi ná źiemí/ przytym teřz gdy fię fynowie boży z ięli z corkámi ludzkimi/ národziły im potomftwá [*genuerunt eis*] *BibRadz Gen* 6/4; *RejPos* 68; *CzechRozm* 159, 163v, 179; *ArtKanc* B19v.

»pość (a. wynić), powstać z potomstwa [*czyjego*]; od potomstwa [*czyjego*] pość; potomstwo szłó [*od kogo*]« [*szyk zmienny*] (4:1;1;1): *BibRadz 1.Mach* 14/29; z ktorých [*Otamanów*] potomftwá wyřzedł ten okrutny Amurat *BielKron* 241v; Iż przydą czáfy miły Abráámie/ iż s potomftwá twego powřtánie tákí narod/ przez ktory będą vbłogofłáwieni wřzyřcy ini narodowie řwiátá tego. *RejPos* 158; do wtorey rzeczy przyřtápmy. To ieft do zágádánia żydowřkiego/ o vrodzeniu Ieżufowym/ iefli pořzedł z potomftwá Dawidowego ábo nie. *CzechRozm* 149v; wřzákże ták fię to rozumieć ma/ iřz iednák przynich iáko przy potomftwie ktore řzłó od Semá fyná Noego/ zořtawáłá znáiomóř y řłufzbá y náuka Bogá iednego *SkarŻyw* [282], 2; *StryjKron* 86.

»puszczać potomstwo na řwiat« (1): Tak Iuwánt niepoczćiwy tyie cudzá řzkodá; [...] Puřzcza potomftwo ná řwiát/ ták o cudzym chlebie [*tj. płodzi dzieci, które będzie utrzymywał, inny rzekomy ojciec*] *KlonWor* 62.

»potomstwo rozmnożyć (a. rozmnażać); w potomstwie rozřzyć (się); rozmnożenie potomstwa; namnożyłó się potomstwa; potomstwo rozmnoży się (a. będzie się rozmnażałó)« = *multiplicare multiplicando* a. *ponere semen* *PolAnt*; *natae sunt cognationes; procreationem facere* *Vulg*; *multiplicatio*

prolis JanStat [szyk zmienny] (13;2;4;1;2): Dziwnie fie w potomstwie swoim wlfędi rozmnożyli *LubPs* D4, T5, X4; Anioł ią cieľszy/ npomina/  opowiada rozmnozenie potomstw iey. *BibRadz Gen* 16 arg; Będe cię błogofławił/ y rozmnożę potomstwo thwoie iko gwiazdy niebiełkie *BibRadz Gen* 22/17, *Gen* 13/16, 16/10, 4.*Ezdr* 3/7; *BielKron* 11v, 14, 335; iż iko Oliwne głłki rozmnoży fie potomstwo iego. *RejPos* 72v, 42v, 297, 297v; *BudBib* 4.*Esdr* 1/34; Ktore obrzeznie nie zrazci było/ gdy Abrhm vwierzył iż go BOG w potomstwie rozmnożyć miał *CzechRozm* 75v; *SkarŻyw* 285, 478; *StryjKron* 150; że bogactw miał pen fw ziemię/ y potomstwo iego Pan Bog rozmnożył iako gwiazd mnoŃstwo. *KołakSzczęł* C3; *SarnStat* 192.

»potomstwo spładzac (a. wypładzac); rozplodzone potomstwo« [szyk zmienny] (2;1): przykaznie Boże pełni: pothomstwu pobożne y poczciw wedle woly Boży wypładza *BialKat* 366v, 253v; *CzechRozm* 155v.

»potomstwo wychowc« [szyk zmienny] (2): *RejZwierz* 63v; Iob wychował był pobożnie potomstwo fwoie. *PowodPr* 74.

»z siebie potomstwo wypuścic« (1): Tkże [*Dawid*] niektorym Ńpofobem y dwoikie n łobie kroleŃstwo noŃł/ y dwoikie z łiebie potomstwo wypuŃcił. Bo to ktore Ńzł przez Słomon cieľŃne był/  ktore przez Ntn duchownym zoŃtł w Iezulie Mefyłzu. *CzechRozm* 156.

»potomstwo na Ńwiat podawac« (1): Tkie potomstwo n Ńwiat/ iki Ńam/ podawa [...]. Tk n będac od Bog krlem poŃtwiony/ Takie Ńyny zoŃtwił/ że kżdy korony Był z nich godzien *KochFrag* 43.

»na Ńwiat wywodzic potomstwo; potomstwa wywodzenie (a. wywiedzenie)« (3;2): że to yeŃt rzecz Ńwyę  ŃŃczełliwa/ gdy rodzicy wywodz n Ńwyt potomstwo łobye miłe  podobne. *GliczKsiż* C2, A3, Cv; tedy to mowilz [...] przeciwko Ńtadł małżełłkiemu [...]. W ktorym pożdliwoŃc porzdna/ dla wywodzenia potomstw/ [...] żdnym obyczciem nie ieŃt grzechem *CzechRozm* 163, 74v.

»wzbudzac potomstwo« (1): Bo kędy zgod Ńwięta przemiełzkawa/ Tm pan niebiełki wŃzytko dobre dawa/ Wzbudziac zwżdy n mieyłce oycow Potomstwo nowe. *KochPs* 197.

bibl. »wzbudzic potomstwo (bratu a. brata); wzbudzenie potomstwa bratu zmarłemu (a. brata zmarłego)« = *suscitare semen fratri suo* *Vulg* [szyk zmienny] (5;2): Moizęłz rofkazał/ gdzie by kto vmrł niemiac dzieci/ by brt iego/ poił onę żonę iego/  żeby wzbudzył potomstwo brt Ńwego. *Leop Matth* 22/24; Doktorowie Ńrodze błdz o wzbudzeniu potomstw brt zmarłego. *CzechRozm* *3, 151, 151v [3 r.]; *WujNT Luc* 20/28.

»bez (a. przez) potomstwa zejŃc (a. schodzic), umrzec (a. odumrzec [kogo]), zdechnc« = *absque* (a. *sine*) *prole a. liberis (et successoribus) decedere* *JanStat* [szyk zmienny] (15:7:1): Zył iko bełtya niema/ zdechn bes potomstw/ pogrzebion ieŃt iko pies *OrzRozm* C2v; Był ten obyczy v Zydow y dziŃ ieŃt/ kiedy ktory Zyd vmrł bez potomstw/ thedy brt łbo przyiaciel bliższy powinien plemię łbo nałnienie iego wkrzeŃci *BielKron* 118, 246, 427v; *RejPos* 230; Ptrz ieŃli to lekka rzecz gdy czły przychodz/ Iż krolowie pułtops bez potomstw Ńchodz. *RejZwierc* 249; *MycPrz* I C4v; Iełcze czym to pokaz/ żeby Ochożiłz Ńzczedł bes potomstw? *CzechRozm* 151v, 151v; *SkarŻyw* 519; *StryjKron* 275, 395, 452, 512; *KołakCath* A4v; *WujNT* 148; IeŃli Krł Polłki przez potomstw zydzie, Polacy przez Litwy krł niech nie obiri. *SarnStat* 14, 14, 652, 989, [994] [2 r.], 999.

zostawić [kogo], zostać bez potomstwa« (1:1): gdzie Bog [...] rofkázuie to/ iż gdyby brát ieden ożeniwłszy się vmárł/ zoftáwiwłszy żonę bes potomńtwá/ tedy iá brát iego drugi poiąć miał *CzechRozm* 151; Przeto poday łyny ich ná głod/ y przywiedz ich w ręce mieczá: niech żony ich zoftána bez potomńtwá/ y wdowámi *PowodPr* 19.

»(nie) zostawić potomstwu; [co] pozostanie potomstwu« [szyk zmienny] (3;1): abyście się ofiedzieli w ziemi dobrej y zoftáwili iá w dziedzićtwo potomńtwu łwemu [ut possideatis tenam bonam, et haereditare faciatis filios vestros post vos] ná wieki. *BibRadz* 1.Par 28/8; ktorých żywoth nápełniałz [Panie] z twego łkárbu/ ták iż máiá dofyć y łynowie ich/ y pozostánie oštátek po nich potomńtwu ich [dimittent residuum suum parvulis suis]. *BibRadz* Ps 17/14; *CzechRozm* 140; Káždy dzień ludzióm wpádłym wżycza Vboštwa łwego: drugiego pożyczá/ A przedsię pan Bóg ták mu błogofłáwi/ Ze wšytko łpełná potomńtwu zoftáwi. *KochPs* 54.

»(po sobie) potomstwo zostawić (a. pozostawić, a. zostawować); nie (ani) pozostawić potomstwa« [szyk zmienny] (4;3): tedy ocyec káždy [...] prágnać tego/ áby po łobye potomńtwu łwyęte á czyłte zoftáwił/ łyny yákye poćciwe/ łlawne/ na łwyát wydał/ ma thego zobudwu łtron przyłtrzegáć *GliczKsiąz* Bv; *RejPos* 3v; *RejZwierc* 37v; *CzechRozm* 151v; Otoż było siedm bráćiey: á pierwłszy poiáwłszy żonę/ vmárł nie zoftáwiwłszy plemieniá. Y poiął iá wtory/ y vmárł: lecz áni ten pozostáwił potomńtwá [nec iste reliquit semen] [...]. Y wzięli iá tákże siedm: á nie pozostáwili potomńtwá [non reliquerunt semen]. *WujNT* Mar 12/21-22; Y więc niechcełz potomńtwá zoftáwić po łobie? Przecżże dáá náurá the vrodę tobie? *PudłDydo* A3v.

Wyrażenia: »dalsze, pozne potomstwo« [szyk 1:1] (1:1): przeto mu [Abrahamowi] Pan bog obiecał łyná y z dáłłzym potomńtwem/ ktory miał rozmnożyć iáko gwiazdy niebiełkie. *BielKron* 11v; Chwalił włty łwemi Paná/ y potomńtwu pozne/ Nie ielt prace iego prozne. *KlonŻal* C3v.

»potomstwo długie [= w wielu pokoleniach]« (1): A włzákoż dobra małżonká łłufznie może być miánowána [...] rodzicielką dżiatek/ z ktorey dżiatki/ w twoiey maiętnośći po tobie pozostáwłszy/ ćiebie włpomináć/ Páná Boga prołżąc/ imię twoie ná potomńtwu długie od narodu do narodu odniołá. *WerKaz* 288.

»potomstwo domu, z domu [czyjego]« = *familiae domus* *PolAnt* (2:1); *BibRadz* 1.Par 4/21; iż ty Kłyęgi [...] w łkárbie chowáné/ v łławnégo potómńtwá/ łzláchetnégo Domu Panów Pileckich *SienLekAndr* a2v; Iż Atália pomordowáłáy wygládzilá wšytko potomńtwu Krolewłkie z domu łudy *CzechRozm* 110v.

»dom potomstwa [czyjego]« (1): iż przedtym mátká álbo bábká Máryey Páunny z domu będąc Aaronowego/ daná byłá zá mąż do domu potomńtwá Dawidowego *CzechRozm* 153v.

»potomstwo łoża złóściwego [= nieprawego]« (1): Ale łynowie cudzołoznikow od rzeczy łwiętych zábronieni będą/ á potomńtwu łożá złóściwego [ab iniquo thoro semen] będzie wygládzone *BibRadz* Sap 3/16.

»potomstwo z małżeństwa« (1): włzyłcy tey poćiechy prágnełi/ áby były potomńtwá z onego małżeńńtwá ogládáli. *BiałKaz* I4v.

»potomstwo męzczyńskie (a. męskie), męzczyńskiey płci (a. masculini sexus)« (2:2): O Pánie załtepow/ ielłiz [...] dáłz mi potomńtwu męzczyńłkie [semen virile]/ tedy ie tobie oddam o Pánie

po wżyżtki dni żywota iego *BibRadz 1.Reg 1/11*; Ale ten Kázimierz wtory/ gdy bez potomstwá męłkiego vmárł/ fkończył fucecffiá albo náłlednictwo Krolow Polłkich z narodu Polłkiego od Lechá. *StryjKron 452*; że po zelzciu náłzym z tego świátá potomstwo náłże Mężczyńłkiéy płci [*masculinam prolem JanPrzyw 3*] tylko/ á nie białá głowę máią mieć y wziąć łobie zá dziedzicá y potomká ná Królełstwo *SarnStat 881, 1048*.

»potomstwem obdarzony« (1): Iob święty dla vfności wielkiey w Pánu Bogu/ [...] był od Pána Bogá [...] ślicznym potomstwem obdárzony. *KołakSzczęł C3*.

»potomstwo obojej płci« = *pueri utriusque sexus JanStat, JanPrzyw (3)*: DLa załług y wiernych połług wczynionych/ y dobréy woléy wżyżtkich/ którá nam y náłżemu potomstwu oboiéy płci przez przysięgę pokazáli/ [...] [*obywatele*] czynimy wolné *SarnStat 349 [idem (2)] 63, 882*.

»potomstwo ojca(-ów) [*czyich(-ego)*]« = *progenies patrwn, tribus patris PolAnt (2)*: Aleć on poydzie za potomstwem oycow fwych/ á aż ná wieki nie ogláda fwiátłości. *BibRadz Ps 48/20, Tob 4/13*.

»pozostałe potomstwo« (1): A iłz iefzcze tych to łágełłow zacnych Krolow náłżych/ maćie miedzy łobá ofłátteczne pozofłáte potomstwu/ Pánnę y corkę onego zacnego Krolá Sigmuntá *BiałKaz M3*.

»potomstwo prawdziwe, słuszne« = *liberi et successores legitimi JanStat [szyk 2:1] (2:1)*: DOkládamy tu/ iłz Pręłáci/ Pánowie/ y Szłáchtá królełtwá Polłkiégo/ gdy król przez płodu y potomstwá práwdziwego zéydzie/ królá y páná niemáią łobie obierác *SarnStat 14, 989, 999*.

»przyszłe potomstwo« (2): A iłz vmiłował przodki thwe obrał przyszłe potomstwu ich [*elegit semen post eos*]/ á wywiódł cie z Egiptu przed łobá wielką mocá łwoią. *BibRadz Deut 4/37; BiałKaz Kv*.

»źle zrodzone [= *pozamałżeńskie*] potomstwo« (1): Ksiádz o poczcwióć moję sądzi mié imo prawo moje prawem cudzem, ktorego i my i ojcowie naszymy nie znali, źle zrodzone potomstwo legitymuje, dziedzicem mi go rownem czyni *Diar 35*.

Szeregi: »potomstwo albo blizszy« (1): á inné dobrá/ ná których połługu y przywiánku nie będzie miáłá/ potomstwu albo blizłzym [*pueris vel proximioribus JanStat 576*] będzie powinná oddác/ y z nich złtępic. *SarnStat 640*.

»dom i (abo) potomstwo« (13): Gdyż y dom twoy/ y potomstwu twoie ma być w opátrzeniu Pána tego *RejPos [236]v*; Abowiem to iefł wola Pána tego/ áby káżdego wiernego łwoiego/ dom y potomstwu iego/ bogáctwy y poczcwiółciámi zázwdy opáthrował *RejPos 263v, 30, 163, 175, 218v, 253v (10); RejZwierc 47*; iłz Mefyálz miał być z domu ábo potomstwá Dawidowego. *CzechRozm 145v, 159. [Ponadto w połłczeniach szeregowych 10 r.]*

»(i) dziatki (a. dzieci), (i, a, albo) potomstwo« [*szyk 9:1] (10)*: Piłłá ták że był [*Kaim*] obyczáyow bárzo nye wycołanych á plugáwych/ dzyeci á pothomstwu łwoye wyodł ná włfeláką złóć á nierządność *GliczKsiáż E2; RejPos 176, 277*; Dzieciłmy/ Pánie sługi twego/ y potomstwu niewolnice twoiey: niechćiey nas opułłczázć [!] w obietnicy twey *SkarŻyw 143*; Gdye ya Ian bronk słubuyę y smálłzonką swoyá: pokoy wyczyn y ot swych dzyatek y ot potuánłtwá [!] swego *ZapKóścier 1588/75v, 1588/76, 79v*; ále potym wżyżtko potomstwu iego/ one máłe dziatki/ nie drzewiey były włpráwiedliwione/ áż były obrzezáne *WujNT 537*; VStáwiamy/ áby od tákowych zón/ które záložnicámi były/ dzyeci albo potomstwu ich/ w żadnych dobrách nie dziedziczyły *SarnStat 449, 643. [Ponadto w połłczeniach szeregowych 7 r.]*

»krew i potomstwo« (3): *SkarŻyw* 2, 285; tedybyłmy przedsię nád dobré á pożytek Rzeczyośpolitéy żadného względu albo opátrzenia doczełného krwi á potomśtwá łwego nigdy nie przekłádáli *SarnStat* 1002.

»narod a (i) potomstwo« [szyk 3:2] (5): tedy on pośtronny krol [...] pilnie łie łtára/ iákoby ono potomśtwo krolewłkie á on narod zagubić mogł. *RejPos* 25, 44, 272v; *StryjKron* 115, 385.

»nasienie abo potomstwo« (2): iż on będąc człowiekiem z náśienia ábo z potomśtwá Dawidowego y Abráhámowego/ iełt też y Synem Bożym wedle poświęcenia ducha. *CzechRozm* 22v, 163v.

»płod i potomstwo« = *liberi et successores JanStat* [szyk 3:1] (4): Vbłogośławi was [*Bog*] płodem y potomśtwem poćielśnym. *KarnNap* F4v; *Calep* 857b; *SarnStat* 14, 999.

»i przodkowie i potomstwo« (1): Wielka chłubá záprawdę/ komu to Bóg dáie/ Ze czego z przodków niéma/ łam przez łię dośtáie: A łwą cnotą ták łwieći/ że y przodki dawné Rozświéca/ y potomśtwu imię czyni łławné. *KochFrag* 42.

»rod a potomstwo« (1): S tey przyczyny Alexánder włzytki thákie [*ludzi niskiego stanu*] pokrzyżował/ tylko Strátonow rod á potomśtwo iego záchował. *BielKron* 124v.

»rodzice a potomstwo« (1): W czwartym tedy przykazániu łwoim/ wáruie Pan Bog pod włzánowánim rodzicow/ włzeláką zwierzchność [...]. Prześtrogi duchowne miedzy rodzicámi á potomśtwem ich/ ná kazánia potoczne záchowuiąc *PowodPr* 58.

»synaczkowie i potomstwo« (1): á nie zmienił w nim [*Hiobie*] łtałości łwoiey/ iż tyle dwoie dał záłię łynaczkow y potomśtwá iemu *RejPos* Ooo3.

»potomstwo i żona« [szyk 2:1] (3): *RejPos* 159v; VStáwiamy: iż oyciec zá żywota łwego będzie mógl potomśtwu łwému/ y żenie [*pueris suis et uxori JanStat* 572] [...] połtánowić pewné opiekuiny *SarnStat* 584; *KmitaSpit* Bv. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*]

W przen (1) : TOĆ łie namilśzey Mátce mey Rożycze śtáło/ [...] A nieopárty wicher/ z łzumem drzewá tego/ Niebáczna śmierć/ wydárła z vtrapieniem iego. Liłteczki/ my potomśtwo/ mdleiem od záłości *WisznTr* 12.

Przen (12) : Obyethniczá y błogośławyeniśtwo wiernemu kościołowi Páńłkiemu/ iż ich potomśtwo ná wyeki wieczne w łálce Páńłkiewy zołtánie. *LubPs* X4 *marg*; Vźrzyłz áż z nikkźemniká s cnoty Hektor łłynie. Bo tá vmie w pocźciwość káżdego przyłtroić [...]. Tá łobie y potomśtwu vmie łławę zyednáć *RejWiz* L4; Tu Sem ná nawyźłzym łtopniu dołtoieniśtwá iełt przełozon/ duchem Prorockiem oycá łwego/ ktory był przeyzrzał przyłzłe niebiełkie błogośławieniśtwo w iego potomśtwie/ to iełt w kościele Izráelłkim *BibRadz* I 5d *marg*; Iákoby rzekł/ chociaż vmrze zá grzech/ przedię iednáć wzbudzi niezłiczony poczeth potomśtwá wiernych á będzie żył ná wieki. *BibRadz* I 376a *marg*; Niech przeto będzie iákie chce mnośtwo/ ktore wiedzác y chcąc twierdzi kłamśtwo/ ázaż niema być poczytano zá potomśtwo onego oycá kłamśtwá/ w ktorem prawdy niemáłz? *ModrzBaz* 30, 30v.

Zwroty: »potomstwo [*komu*] rodić« [szyk *zmienny*] (2): Tákże też y wtory ten Adam/ dla tego łpráwiony iełt/ áby też potomśtwo Bogu rodził. *CzechRozm* 155v; *SkarŻyw* 363.

»potomstwo [sobie] rozmnożyć« (1): iż gdy sie iuż thá niewiáftá vfpokoilá ná oney pułzczy/ tárgnął sie łmok ná potomstwu iey/ ktore oná łobie rozmnożyłá wiernemi á prawdziwemi náukámi łwemi *RejAp* 104v.

Wyrażenia: »potomstwo duchowne« [szyk 1:1] (2): *CzechRozm* 155v; Małżeństwo drugdy światu/ á dziewictwo Bogu zázwdy płod łwoy wypułzcza/ nášienie żywotá łwego łwiętołliwego y náuki łwey zołtáwuiać w miłym potomstwie łwoim duchownym. *SkarŻyw* 180.

»potomstwo Kainowe« = *źli ludzie* (1): A ktorež infze iełt potomstwu Kainowe [*Caimi proles*] ktore iełt potomstwu one^{g^o} ftáre^{g^o} wężá/ ktory [...] mężooyćá iełt odpoczátku: iefliže nie ci łá/ co ták wiele przyczyn dáwiaią do mężooyftwá? *ModrzBaz* 30v.

a. *O Chrystusie [w funkcji jednostkowej]* (1) : To iuż pothym iáko sie nád nim [*Adamem*] zmiłowác zgromiłczy go Pan raczył/ [...] y iáko onemu nędznikowi dáł otuchę o miłofierdzyu łwoim/ y iáko miáło náftác potomstwu z narodu iego/ ktore sie miáło pomšćić oney nieznošney krzywdy iego/ tho iuż tám o tym łzyroko historie łwiádczą *RejZwierc* 2.

b. *Przyszłe pokolenia, ludzie mający żyć w przyszłości* (37) : O pięknie záifte ci zacni łtarcy tę Rzecz połpolitá [...] byli połtáwili [...]. A což po thym/ gdy my potomstwu ich/ [...] rzeczy połtánowionej/ [...] w tey łzczyrošci á cáłóšci záchowáćiełmy nie vmieli. *LeszczRzecz* A3v, A6v; á tá vftáwá zołtánie wiecznie w pothomstwie wálzym/ áby oni miedzy łyny Izráelłkiami żadnego dziedzictwá nie mieli. *BibRadz Num* 18/23, *Num* 15/15; Tytus [...] ledwo tho v rycerłtwá vprofił/ áby kilka wiež cáło zołtáwili/ kthoreby były ná znak potomstwu/ iákowe miáłto ręce ludu Rzymłkiego zgłádzily. *BielKron* 266; Y zda mi sie že Homer/ iáko dwie ofobie we włzytkiey dołkonáłóšci/ ná przykład potomstwu wymálował łwoy/ iednę/ dzielnego człowieká Achillá: drugá/ ćirpliwošci/ á wythrwánia niewczáłow/ Vlixá *Górndworz* Kk4v; *RejPos* 102; Kaže Dawid przykłády Bożkich łpraw opiłác: áby potym Pothómstwu znáło Páná Bogá/ y chwáliło imię iego. *BiałKat* 33v; *RejZwierc* 119v, 242v; *BudBib Eccli* 44/11, 13; *MycPrz* I [D]v; opátrzna ludzi mądrych połtánowiłá rołtropnošć łpráwy wiecznéy pámięci godné piłmá łwiádecstwem ku wiádomošci potomstwu przywołzić. *SarnStat* 1036, 1056, 1185; *PowodPr* 43; Bowiem przodkowie náłzy mieyłcá odmieniáli: [...] Tákże tež ich potomstwu Polák z przyrodzenia Ma vftáwiczną chćiwošć do pielgrzymowánia *KlonWor* 52.

W pl (4): Tedy nápomniłz Izraelity temi łwoy/ Tá máłć łwięta ma być mnie łwięta y w potomstwach wálzych. *BibRadz Ex* 30/31; To iełt [*jeśli nie uczynicie dosyć*] włzytkiemu co wam Pan rołkazał przez Moizełzá/ od thego czáfu iáko wam naprzod dáł rołkazánie/ y ná potym potomstwowm wálzym. *BibRadz Num* 15/23, *Lev* 3/17, *Num* 15/21.

W połączeniu współrzędnym z rzeczownikiem lub zaimkiem osobowym [zawsze: kto i potomstwo] (9): *BibRadz Num* 15/23, *Esth* 9/31; Tu iuż wiełz/ iż zdárt iełt on łrogi Cyrograph/ ktory byli dáli ná fię przodkowie náłzy y ná nas nędzne potomstwu łwoie/ ktoremuchmy nigdy dofyć vczynić nie mogli *RejPos* 109, [105]; Co tež zacnie brzmiáło z vft Páńłkich/ y dla nas nápiłano iełt/ y dla nas záchowano iełt/ y dla nas bywa powtarzáno/ y dla potomstwá náłzego będzye powiedáno/ áž do łkończenia łwiátá. *RejPosRozpr* cv; *BudBib Esth* 9/28; Pomniciełz tež y wi ná to możni á łławni [...] zełcie tež beli przed tim Bracia náłza/ y potumstwu wálze bedzie *PaprUp* D3, D3; *LatHar* 318.

W charakterystycznych połączeniach: *potomstwo trwać będzie; potomstwo cne, [jakich] ludzi, nędzne; dla potomstwa opowiadać, będzie powiadano; potomstwu dać rozkazanie, oznajmować, na przykład w uszy kołatać, ku wiadomości przywozić, potomstwo obowiązać, opanować, dać zapis na potomstwo, krew zlać; trwać między potomstwem; w potomstwie(-ach) zachowywać [co], zostać.*

Zwroty: »do potomstwa się podawać« (1): Tákowy przyśtęp záfwsze lepszy do wyflugi, Y do zacności bywa: tákowa wyflugá Y flawná ieft, y trwála, y do potomstwą fię Podawa z ręku do rąk, aż ná wieczne czáfy. *CiekPotr* 51.

»(na potym) potomstwu zostawić« = *his qui post [aliquem] relinquere PolAnt* [szyk zmienny] (2): Przypominałci bych okoliczne krolestwá/ ony wielkie kfięstwá á zacne Monárchie/ iáko fie zá nálfzey pámięci burzyły/ iáko fie odmieniały/ iáko fie oni potestatowie w nich łomili [...]. O czym Hiftorykowie sfyroká pámięć ná potym potomstwu nálfzemu zostáwili *RejZwierc* 185; *BudBib Sap* 8/13.

Wyrażenie: »przyszłe potomstwo« (3): *GórnDworz* V4v; Zá ktore tak wielkiego á zacnego Pána dobrodzieystwo niepomáłu wżytká Sármatia y z przyślým potomstwem flufznie mu ieft powinna. *ModrzBazBud* π6v; *Obtoczcie* w koło gorę Syon [...]. Záfadzcie fercá wáfze w mocy iey: y rozdaycie rozlicznym domy iey/ ábyście to opowiadáli przyślému potomstwu. *LatHar* 369.

Szereg: »potomstwo i narod« (1): Bo dni godne pámięci/ y chwálebne między wżem potomstwem y narodem [*in omni generatione et generatione, familia et familia*]/ po wżytkich ziemiach y miáftach *BudBib Esth* 9/28.

c. *O narodzie (99):* Tu on [*Lech*] napierwfe rozbił fwe namioty: Gdzie dżiś potomstwo [*tj. Polacy*] wolności fwych drogich/ Potężnie bronią od Tyránnow írogich. *GrochKal* 3.

W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy etnicznej (1): Latopifce zá Litewskie á littus tuba, ifz nád Wiliyfskim brzegiem w długie trąby támełzni obywátele y potomstwo Włofkie grawáło/ Litwie imię dawáią *StryjKron* 76.

α. *O narodzie izraelskim (97):* Y chcyáł [*Pan*] wśytko potomstwo ich w narody rośpłofsyć/ Myędzy pośtronne krolestwá on zły lud rośprośfyć. *LubPs* Y3; Pożry teraz k niebu/ á zlicz gwiazdy iefli możefz: Tákci powiedam będzie potomstwo twoie. *BibRadz Gen* 15/5; Tedy rzekł do Abrámá/ Wiedz zá pewne iż potomstwo twoe będzie mięfzkác w ziemi obcey/ á będzie flufzyć mięfzkáiącem w niey/ y będzie od nich vtrapione przez cztery ftá lat. *BibRadz Gen* 15/13, *Gen* 12/7, I 8b marg, *Gen* 22/17, 24/7, *Num* 15/14 (12); Wiedz miły Abráámie/ iż potomstwo twoie czáfow fwych muśi wniść do zyemie cudzey/ á do zyemie nieznáiomey *RejPos* [279]v, 158, [236], 264v, 272v, [279]v, 294; *GrzegŚm* 42; *CzechRozm* 103v [2 r.], 174; Iefli Dawid flugá twóy láfkę miał v ciebie/ Niechciéyże y potomstwą odmiátác od siebie. *KochPs* 195; Iam ieft Pan Bog Abráhámá Oycá twe^{go}/ y Bog Izáákow: ziemię tę ná ktorey śpifz/ dam potomstwu twemu *SkarŻyw* 347, 271, 485.

potomstwo po kim (6): A ziemię ktorą dał Abráhámowi y Izáákowi/ dam tobie y potomstwu twemu po tobie. *BibRadz Gen* 35/12, *Gen* 9/9, 17/19; *CzechRozm* 74, 75, 85v.

W pl (1): Ty mów do Izráelitów temi flowy/ Záchowywáycie Szábáthy moię/ Abowiem między mną a między wámi ten znák ieft záłożon/ y w pothomstwiech wáfzych/ Abyście wiedzieli żeć ia ieftem Pan kthory was poświacam. *BibRadz Ex* 31/13.

W połączeniu współrzędnym z rzeczownikiem lub zaimkiem osobowym [kto (ale, lecz) i (też) potomstwo (25), kto z potomstwem (6)] (31): Iákoś też zówždy chował Dawidá wiernego/ Rácz nas też ták wycznye chowác tu potomstwo ie⁸⁰. *LubPs* E2v; Tedy rzekł Bog do Noego/ y do fynow iego co byli z nim mowiac. Oto ia ftánowię z wami przymierze fwe/ y z potomstwem wáżem po was *BibRadz* Gen 9/9, Gen 13/15, 15/18, 17/7 [2 r.], 9, 10 (13); Bo y Abráám chociaź był mocnie wwierzył obietnicy Páńfkiey/ ále áby tym doftáteczniey okazała fie w nim wiára iego/ tedy widowym znákiem chciał Pan áby on był zówždy iá y s potomstwem fwym vtwardzał w fobie. *RejPos* 31, 163v, 297v, 304, 316v; iż tám nie był tylko Anioł od Bogá poślány/ ktory pofelstwo odnośił y Abráamowi z iego potomstwem błogofławił *CzechRozm* 44v, 74 [3 r.], 75, 85v, 99v, 132v, 258v, 263; Wielką łáfkę pan okazał Królowi fwému/ Wielką miłość Dawidowi pomázánému. A nietylko iemu/ lecz y potomstwu iego Błogofławi áż do wieká nieskończonego. *KochPs* 26; *CzechEp* 58.

W charakterystycznych połączeniach: potomstwo będzie mieszkać, opowie, przypomina się, rodzić się miało, rozkwitnie się, wyszło z luda [jakiego], znamionuje [co]; Bog potomstwa (2), prośba; być Bogiem potomstwa, wyniść z ust potomstwa; potomstwo chować wiecznie, nazywać, odmiatać, opanować, opisywać, opuścić, podać w niewolę, pomordować, rozploszyć, wywieść [skąd], znaczyć, na potomstwo włożyć [co].

Zwroty: »iść z potomstwa [czyjego]« (1): Zágadanie tákowe [...] nie ták ieft żydow tych/ ktorzy idą wedle ciála z potomstwá Abráámowego/ iáko tych co fie teraz ku nim nowo od Krześcian przyłączáią *CzechRozm* 172.

»rozmnożyć potomstwo [czyje]; rozmnożenie potomstwa [czyjego]« (1;1): *GliczKsiąż* B3v; Támże błogofławił fynowi onemu/ á obycał iáko gwiazdy niebiefkye rozmnożyć narod á potomstwo iego. *RejPos* 42.

Wyrażenia: »potomstwo Abra(ha)mowe (a. Abra(ha)ma), Izra(h)elskie (a. Izraelowe, a. Izrael, a. Izrahela), Dawidowe, Iakobowe, Aaron, Izaakowe« = *naród żydowski; semen David PolAnt* [szyk 27:3] (11:7:6:3:2:1): Potomstwo Izráelkye chcyeycye fie bać yego/ Bowyem ten Pan nye wzgardza człowyeká żadnego *LubPs* F2v; Y wífedł narod Izráelki w Egipłkye kráiny/ A potomstwo Iakobowo było yák lud iny *LubPs* Y; Ten co potomstwu Izráel ná wífem błogofławił/ A nád narodem Aaron możność fwą obyáwił/ Ten Pan błogofławi wífytkim co fye boyą yego *LubPs* aa; A tu fie káždy przypátrzyć może tey obyetnicy o tym potomstwie Dawidowym/ ktore miało trwác ná wieki *LubPs* T4, X6v, Z6, aa, aa3; Dwoie potomstwo Abráamowe w piśmiech fię przypomina/ iedno wedle ciála ktore ieft prochowi ziemi przyrownáne/ drugie duchowne ktore ieft gwiazdam niebiefkiem przypodobione. *BibRadz* I 7c marg, I 9a marg, 3.Reg 11/39, 4.Esdr 3/19; Ale gdy mowił o obrzezaniu/ áłści o nim mowi/ iż miało być przymierzem wiecznym/ ná cíele ludu Bożego/ potomsthwá Abráámá wiernego. *CzechRozm* 99v, 40v, 74v [2 r.], 89, 132, 154v (11); Słuchay potomstwo cného Izráhelá/ Któremu łáfká/ y moiá chęć z wielá Wieków nietáyna *KochPs* 74, 115, 122, 157, 189; Czyli niebędzie mój Boże przyięta Prośbá potomstwá Izáákowego? Ktoré z ciężkością iárzmo złośliwego Poháncá cíerpi *ZawJeft* 9, 11.

»potomstwo Lotowe« = *wrogowie Izraela* (1): Gebál/ Amon/ y Amálek/ wfyficy fie zebrali/ Y cudzozyemcy co w Tyrfkich granicach miefíkáli. Ku nim y Afyriyczycy też fie przyłączyli/ By potomftwu Lotowemu tu pomocni byli *LubPs* S6.

»święte potomstwo« (1): Bo ftowárzyfzyli fie zcorkámi ich y dzieci ich/ y pomieszálo fie święte potomftwo [*semen sanctum*] z poftrotnnymi narody ziemie *BudBib* 3.*Esdr* 8/69.

Szeregi: »lud a potomstwo« (1): Tác [*mądrość*] lud święty á niewinne potomftwo [*populum iustum et semen sine defectu*] wybáwiła od narodu ktory ie trapił. *BibRadz Sap* 10/15.

»potomstwo a (i) naród« [*szyk* 4:2] (6): Abowyemci Izáák á nye Izmáel będzie dziedziczył/ y od nyego fye pocznye rozmnozenie potomftwá á narodu twego *GliczKsiąż* B3v; *BibRadz* 4.*Esdr* 3/19; A nád nędznym Kaimem iáko rościągnął frogość gniewu fwego/ ták iż iefzcze j dziś naród á potomftwo iego w okrutnym gniewie/ á iáko błędne po fwiátu fie tuła w niełáfce ie⁸⁰. *RejPos* 26v, 42, 179v; *StryjKron* 115.

»nasienie i potomstwo« (1): byłoby też iáko piafek naśienie twoie: y potomftwo twoie iáko kámyfzczki w nim. *PowodPr* 27.

d. *Jedno z dwunastu pokoleń żydowskich okresu biblijnego* (7) : przetoby też y piłmy pokázác potrzebá: iefliz mógł ieden á tenze człowiek [*Mesjasz*]/ ták wielkie y zacne wrzędy dwa ná fobie nofić á zwłázczá iefzcze będąc z pokolenia Iudzinego á z domu Dawidowego/ á nie z domu Lewiego/ ktorego potomftwu Ofiárownicy vrząd od BOgá był oddány? *CzechRozm* 180v.

potomstwo z kogo (1): Ale potomftwo z Iudy foby wdzyęczne obrał/ [...] Zá ftałość ktorą w nich znał *LubPs* S2.

W połączeniu z imieniem lub przymiotnikiem od imienia przodka [*w tym: ai* (4), *sb indecl* (1); *potomstwo + imię* (3), *imię + potomstwo* (2)] (5): Potomftwo Beniámin też nád tymi narody/ Zwyciętwá vzywáli *LubPs* hh; Iáko fie to pokaże: naprzod ftąd/ iż po tym Iákobowym prorocftwie/ ácz częfto Iudzine potomftwo w niewoley bywáło/ [...] wfzákke oná niewola ich rychło vftawáła *CzechRozm* 167, 154, 166v, 167v.

e. *Dynastia* (10) : A ták fie potomftwo włáfnych Xiążąt Rułkich Kijowfkich/ y Korewowiców w Ofkołodzie y Dzirze/ gdy ich Olech zdrádą pobil/ dokończyło *StryjKron* 120; Bo od Ludwiká Węgrzyná [...] poftrotnni iefzcze w polfzcze pánuia/ ktorego potomftwá iefzcze teraz mamy Krolowá Annę *StryjKron* 452; Piafta thedi tego iakogo mi zowiemi/ tak przodkom beli nařzem omileli dobre řprawi iego/ ze przes dlugi tzas barzo/ potumftwo iego/ w Polfće Panowáło. *PaprUp* B.

Fraza: »potomstwo (długo, aż do [kogo]) trwało« [*szyk zmienny*] (4): Przeto też y w Páralipomenie inákfze imioná ftoią od Dawidá krolá/ ktorego potomftwo trwało áz do Antyochá Epifaná *BielKron* 118, 342v; Aże drudzy mowia/ że był też Piaft fzczeřliwy/ y iáko potomftwo iego długo trwało. *MycPrz* II A3; *KlonKr* B3.

Wyrażenia: »potomstwo Jagiełłowe« [*szyk* 1:1] (2): y Pánowie Koronni tákże/ y Litewfcy przyfięge miedzy fobą ná tym vdziáłáli/ iż inřzych Pánow fobie nieobierác/ tylko z Potomftwá Iágiełłowego/ álbo Witołtowego. *StryjKron* 512; *KlonKr wstęp* A4v *margin*.

»potomstwo Lechowe« (1): Wiřmir/ też ieden z potomftwá Lechowego *KlonKr wstęp* A2 *margin*.

»potomstwo Piasta« (1): Trwało potomftwo tego Piaftá áz do Kázimirzá wtorego *BielKron* 342v.

Wyrażenie przyimkowe: »z potomstwa« (1): Anná Krolewná z Iágełłowego potomstwą/ Zygmunta Pirwżezgo Czorká/ Krolowa z Stefánem Báthorym Krolem. *KlonKr wstęp* A4v marg.

f. Pokolenie, generacja (6) : Iż rofkazánye Páníkie [...] áby w káżdym potomstwie iego [*Izraela*] dawne czuda wśpomináne á opowiedáne były. *LubPs* R5v marg.

W połączeniu z liczebnikiem porządkowym (5): Ammonitá áni Moábczyk nie ma być przyjmowan do zgromadzenia Páníkiego/ áni dziefiáte iego potomstho ma być przypuśczone do zebránia Páníkiego aż ná wieki. *BibRadz Deut 23/3, Deut 23/8*; bo od Sálomoná od [*lege*: do] Ochoziafzá/ iuz ízošte było potomstwo *CzechRozm* 151v, 151v; Ale w którym [*prawie*] trzećie Iákubowé/ Potomstwo záuŕze było *ZawJeft* 13.

g. Ludzie; ludzkość, rodzaj ludzki (24) :

potomstwo od kogo (1): Czemuś wždy nye czynicye rozśádku práwego/ Nyepobożne potomstwo od narodu złego. *LubPs* O3.

Wyrażenie: »potomstwo człowiecze« (1): iż miał pośáć to świète á błogośáwione plemie á Bośtwo íwoie/ ktore z narodu á s potomstwą człowieczego dziwnie przez Duchá świètego miáło być zácżete. *RejPos* 179v.

Szeregi: »ludzie abo potomstwo« (1): Co íe tedy tknie ludzi ábo potomstwą/ ktore nafienim pímo zowie: ono maś napierwśze [...] *CzechRozm* 155.

»narod a potomstwo« (1): *RejPos* 179v cf »potomstwo człowiecze«.

α. Wywodzący się od Adama i Ewy (21) : A ty wśyśtkye nyedośtátki y zakáły duśny y íyeleśny [...] ono dwoye pirwślych ludzi ná wśyśtko potomstwo íwoye/ yákoby dzyedźicznym práwem/ wláło. *KromRozm III* A8; *BielKron* 3; Záchciáło íe wnet było niebożáthku [*Adamowi*] rzádzić/ á podniósł myśl íwoie/ [...] iż wzgárdził á prześtápił przykazánie Páná íwego: y dorzádził íe wiecznego vpadku íwego/ że íe y nam przy nim dośtáło nędznemu potomstwu iego. *RejPos* 200, 270v; Ktora rzecz iż w nich [*pierwszych rodzicach*] byłá grzechem przyprośzona/ [...] w ich potym potomstwie/ pokryta y zálóniona *CzechRozm* 87v, 133 [2 r.]; y vcżynił [*Bóg*] z nimi y potomki ich zmowę: záchowácieli íię przy woley moiey/ á to mále rofkazánie ípełniacie: wśytkie te dary ktorymim was opátrzył/ wleię ná potomstwo wáŕze ná wieki *SkarŻyw* 260.

W połączeniu współrzędnym z rzeczownikiem lub zaimkiem osobowym [*kto i potomstwo* (6), *kto z potomstwem* (1)] (7): *BibRadz 4.Esdr 3/26*; Ktorá to Kráinę ná przodku Pan Bog błogośáwił Adámowi y potomstwu iego/ [...] áby thám w nieśmiertelności żył s potomstwem *BielKron* 466; A toć íá przyczyny przecz ták vpadł nędzny człowiek/ y wśytko potomstwo iego *RejPos* 101v, 102v, 303; *CzechRozm* 178v.

Wyrażenia: »potomstwo Adamowe, Adama« (2:1): Co ná pocżátku [...] wężowi powiedźiano było/ iż nafienie niewieście miáło zetrzeć głowę iego: tedy to wśyśtkiemu potomstwu Adámowemu śłuży. *CzechRozm* 174; A tablice ony nie dane były/ áni íe też ściągáły do kogo íńzego/ íedno do potomstwą íieleśnego Adámá onego *CzechRozm* 175v, 175v.

»Ewine potomstwo« (1): Ewine potomstwo znáŕza íe do fáry/ Gdzie z śinymi trupy ściłkáią íe máry. Aż w íprośne robáctwo/ y niczemná ziemię/ Człek íe zás obroći *WisznTr* 34.

»potomstwo pirwszych ludzi« (1): obycał [*Pan Bóg*]/ nye żydom [...]/ ále potomstwu onych pirwłych ludzi/ to yeft wífemu rodzáyowi ludzkyemu zbáwicyelá *KromRozm II* i3.

Szereg: »pierwsze rodzice i potomstwo« (1): ktory [*wąż*] ná náłze pierwłze rodzice/ y ná nas też potomstwu ich/ niewolą/ y przekłęctwo przywiódł *CzechRozm 24v*.

2. Następcy, ci, którzy obejmują po kimś funkcję, stanowisko, kontynuują czyjąś działalność [*w tym czyje* (10): *pron poss* (7), *G sb i pron* (3)] (14) : Theras [*Akademia*] co ma za Profefori obatzcie rownec naukami y cnota tijn [*poprzednio wymienionym*]/ ale ijch potumstwu tich do Kroła fwego nieprzipući. *PaprUp C*.

Zwrot: »potomstwu zostawiać« (1): ktore [*Apoftegmata*] fie też y do ćwiczenia y do rozumu innym ná potym przytrefić mogły. Co potym ludzie vczeni powoli łobie zbieráli/ y potomstwu fwemu ná pámięć zołtáwiáli. *RejZwierc 210*.

Szereg: »potomstwo albo nasladownicy« (1): A záprawdę widzialem niezbożne pogrzebione/ lecz (záś) przyłzli (*marg*) Rozumiej przez swoie potomstwu (albo) náłladowniki (-) [(*qui*) *venerunt* (*post eos*)] *BudBib Eccle 8/10*.

Przen (1) : ále což? Medykli to mądry/ [...] bądź Prokurat álbo Trybunálistá/ [...] nalepiey rzecz wywodzący/ [...] bądź Philozoph/ w Sekcie Akádemikow [...] y Stoikow co nagruntowniey wfundowány: pułzczę mimo Geometrę/ Gwiazdará/ Hiłtoryká/ Poetę/ y inłze vczonych ludzi potomstwu: iełli domowych rzeczy zániecha/ [...] głupstwu wielkim á páięczyną iego rozum fie będzie zdoł. *GostGospSieb +2v*.

a. W dziedzinie religii (5) :

α. W religii żydowskiej Starego Testamentu (1) : (*marg*) Káplánstwu Melchifedechowe bez potomstwu. (-) y w tym wyrażał Melchifedech/ iż on łam iełt iednym y wiecznym á nigdy nie wftáiącym káplánem náłzym/ ktory nigdy nie vmiera/ y náłtępniká nie potrzebuie. *SkarKaz 156b*.

β. W religii chrześcijańskiej (4) : Gdyż złe potomstwu (rozumiey onych krzełciyanow ktorzy ná włchod flońcá byli) oyczyznę rozprołfyoł *KromRozm III O3v*.

W połączeniu szeregowym (1): kto tę náukę y tę moc Bożą ná łprawowanie fwego zbáwienia/ ktora byłá w Apołtolech mieć chce/ o ich łię rodzáiu náśieniu/ y potomstwie przy ktorym ono dziedzistwu zołtáwili/ łłuznie pytać ma. *SkarJedn 50*.

Wyrażenie: »Piotra św. potomstwo« (1): Y ná drugim mieyfcu w Rzymłkim kołściele wyliczáiąc Piotrá ł. potomstwu aż do Anáłtáże⁶⁰/ ktory za czáłu iego/ łtołicę Piotrowę trzymał/ Heretykom odpor dáie *SkarJedn 33*.

Szereg: »rodzaj i potomstwo« (1): Apołtołowie [...] moc tę krora [!] łami od Pána Bogá/ ná połelstwu zbáwienia ludzkiego/ wzięli/ duchownemu fwemu rodzáiowi/ y potomstwu przez ręce kładzienie/ y łwięcenie káplánłkie zołtáwili *SkarJedn 48*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

b. W dziedzinie politycznej (5) :

W połączeniu współrzędnym z zaimkiem osobowym [kto i potomstwo] (2): Z czego WKM panowanie fortunne, bohómolstwo wielkie, [...] że łłuznie Polacy patrem patriae i [...] sami znać będą i potomstwu swemu na piłśmie to zostawia. *Diar 49*; Które włyłftkié Artykuły [...] tym łiłtem náłzym

ná wieczné czáfy z łtrony náłzéy przyznawamy/ y oné Pieczęćiami/ przysięgámi/ poczćiwosćiami łwémi/ y potomłtwá łwégo włzelákiégo wárujemy *SarnStat* 1025.

Zwroty: »potomstwu podac« (1): ále on sláchetny Krol [...] Rzeczpóspolitá wtákiem połtánowieniu/ w iákim iá był od przodków łwoich wzięł y on łam záchował/ y łwemu potomłtwu podał [*suae posteritati prodidit*]. *ModrzBaz* 21v.

»potomstwu zostawić« [*szyk zmienny*] (3): *Diar* 49; Y wy chcećieli iá [*rzeczpospolitá*] zołtáwić potomłtwu łwemu/ trzebá žebyście łię rozmiłowali tych cnot/ ktore záchowuiá w cále Rzeczpósp. y oné łczęśliwą czyniá. *GórnRozm* L2v; *OrzJan* 99.

II. Następstwo, następowanie (14) :

1. Obejmowanie po kimś jakiejś funkcji, stanowiska (10) :

a. *W religii Starego Testamentu [czego] (1)* : chce/ áby byli łudzy: którzyby [...] ty vrzędý/ y tę iedyńá ofiárę łprawowali: á iáko w Stárym zakonie rozliczné ofiáry y rózné záchowywali potomłtwo kápláńłtwá: ták w Nowym Zakonie óná trwáiąca ofiárá krzyżowa potrzebuie potomłtwá łług *BiałKat* 366.

b. *W religii chrześcijańskiej (9)* :

potomstwo czyje (2): *BiałKat* 366 cf **a.**; *WujNT* 676 cf »potomstwo i następowanie«.

W połączeniu szeregowym (1): y ták łzło powołánie práwe ná ten wielki vrząd: to znák był zázwđy napewniełzy Kościołá Bożego/ w którym to tákie potomłtwo rodzenie y dziedzictwo zołtawáło. *SkarJedn* 31.

Wyrażenie: »porządne potomstwo; porządek potomstwa« (1;1): Iáko Ewángeliłtowie potężnie dowodzą/ że Pan Iesus ielł prawdziwy Mełłiáłz/ potomek Dawidów y Abráhámow/ przez ten porządek potomłtwá/ przez tę liniá/ áłbo łuccellá cielełńá *WujNT* 3, 676.

Szeregi: »potomstwo i dziedzictwo« (1): Przeto łamołłáńcy łá ich Miniłłtrowie/ łami łię w vrzędý do ktorych nic nie máią wmiátáią: łami łobie moc Bołką [...] przyczytáią/ ktorey áni od Bogá wzięli [...] / áni iey też potomłtwem rodzonjm [*tj. przechodzeniem z ojca na syna*]/ y dziedzictwem wziác mogli *SkarJedn* 34. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»potomstwo i następowanie« (1): Y przetož łuccellá to ielł porządne potomłtwo y náłłępowánie Biłkupow y Páłłterzow w kościele Chriłłtułowym mieli Oycowie oni łtárzy [...] zá napewniełzy znák kościołá práwego. *WujNT* 676.

»potomstwo i rodzaj« (1): Ten ielł prawdziwy Kościoł Boży/ ktory ma te człterzy rzeczy: to ielł/ Chryłłtułowę iedność/ łtárożytná trfáłość/ pólpolitá powłzechność/ á potomłtwo y rodzaj Apółłolłki/ ktory łuccellá zowá. *SkarJedn* 17.

»potomstwo i sukcesýja« [*szyk 2:1*] (3): Człwarty znák ielł Kościołá Chryłłtułowego/ łuccesýya y potomłtwo Apółłolłkim rodzáiem porządny[m] [...] idące. *SkarJedn* 29, 31, 50.

2. Dziedzictwo, sukcesýja (4) : Cefarż też potwierdzielł vmowę/ ktorá miedzy łobá vczyńili Kłiáżę Sálłkie z Kłiáżęćiem Kłiweńłkim o potomłtwo *BielKron* 222v.

potomstwo czyje (2): Tego czáfu Filip pólłáł do Delfu pytác o potomłtwie łwoim. Wzył od Apoliná odpowięđ/ iż ten wlyzytek łwiát odzyerzy/ ktory wliędzye na Bucefalá bez łzkody. *BielKron* 122v; A thu potomłtwo Selewkowo przyłżłó w cudze ręce y s krolełłtwem. *BielKron* 128v.

Fraza: »[na kogo] ma potomstwo przyć« (1): iefli by Kfiążę Kliwieńkie bez płodu męskiego zefzło fwiátá/ tedy ná Sálfkie Kfiążę iáko ná íieftrzeńcá ma potomftwo przydź y ná iego íyny *BielKron* 222v.

Synonimy: **I.1.** *dziatki, dzieci, płod, wnuki, rod;* **b.** *potomni;* **d.** *narod, plemię;* **e.** *dynastyja, rod;* **f.** *pokolenie;* **g.** *ludzie, ludzkość, potomni;* **2.** *następcy, naśladownicy;* **II.1.** *następowanie;* **2.** *dziedzictwo, sukcesyja;* **II.** *następowanie, sukcesyja.*

Cf **POTOMKOSTWO**

AL, KO